

V I Š I P R I V R E D N I S U D N R H R V A T S K E
 Drugostepena presuda od 28. III. 1957.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr. Dušan Arneri, dr. Emilije Pallua

Spasavanje broda - Pravo službenika spasavatelja na nagradu

Tužitelj je bivši namještenik tuženog poduzeća, kojemu je - među ostalim djelatnostima - svrha i spasavanje brodova. U tužbi je tužitelj naveo, da je bio namješten kod tuženika u svojstvu referenta za avarije, ali da je odlukom radničkog savjeta tuženika bilo riješeno, da će mu se priznati - za eventualni izvanredan rad preko njegove redovite dužnosti - posebna nagrada. Izvan svoje redovite dužnosti tužitelj je upravljao spasavanjem nekoliko brodova, i traži, da mu se prizna odgovarajuća nagrada. Tuženik se - priznajući činjenične navode tužbe - usprotivio tužbi u cijelosti, jer da nisu bili ispunjeni uvjeti za posebnu nagradu, koja je bila predviđena odlukom radničkog savjeta.

Prvostepeni sud je priznao tužitelju načelno pravo na nagradu, i dosudio mu je nagradu u visini od 1/6 tužbenog zahtjeva.

Tužitelj se nije presudom zadovoljio, nego je uložio reviziju drugostepenom sudu, tražeći, da mu se nagrada prizna u visini tužbenog zahtjeva.

Drugostepeni sud je reviziju djelomično uvažio, te je priznao nagradu u visini 1/2 tužbenog zahtjeva, sa slijedećim bitnim obrazloženjem:

Tužitelj navodi u svojoj reviziji tri prigovora:
 a) materijalnu povredu prava; b) formalnu povredu prava i c) prenisko dosudjenu visinu nagrade, koja nije u skladu sa činjeničnim stanjem.

Što se tiče povrede materijalnog prava, tužitelj navodi, da je trebalo primijeniti Konvenciju od 1910., i to prema ustaljenim načelima raznih nacionalnih zakonodavstava i prema usvojenoj broderskoj praksi, koji predviđaju, da se nagrada dijeli između vlasnika broda, koji spasava, i njegove posade u razmjeru od jedne prema dvije trećine nagrade. Prema stanovištu drugostepenog suda, ovaj prigovor tuženika ne stoji. Konvencija od 1910. ne može doći do primjene, jer se ona prema čl. 15 st. 1 primjenjuje u slučajevima, u kojima je jedan od brodova državne pripadnosti države ugovornice, a osim toga isključuje svoju

primjenu, kad se spor vodi između domaćih državljana suda, koji presuđuje. Mora se primijeniti domaće pravo, tj. pravno pravilo Zakona o odgovornosti za sudar brodova i zahtjeva iz pomoći i spasavanja na moru od 29.VII.1912. (LDZ br.151). To pravno pravilo regulira odnose između brodova, koji zгодinice vrše spasavanje drugih brodova, a nema propisa o omjeru, u kojemu se dijeli nagrada za spasavanje između brođara brođa spasavatelja i njegove posade. Međutim navedeni zakon ne odnosi se na brodove specijaliziranih poduzeća za spasavanje. Iz toga slijedi, da se na temelju samog zakona ne može tužiocu priznati pravo na nagradu. Ipak treba navesti, da taj zakon to pravo ne isključuje, pa prema tome postoji mogućnost, da tužitelj ima pravo na nagradu na temelju nekog drugog pravnog naslova.

U pogledu povrede formalnog prava tužitelj ističe, da je prvostepeni sud pogriješio, kada je nagradu odmjerio isključivo po svom slobodnom uvjerenju. Trebao je odrediti nagradu u odnosu prema nagradi, koja je tuženiku priznata od spašenih brodova. Drugostepeni sud smatra, da ni ovo stanovište nije opravdano. Bitno je, da se nagrada odredi prema svim relevantnim okolnostima, a da li će to biti u određenom postotnom omjeru prema nagradi, koju je postigao spasavatelj, ili ne, to nije bitno.

Pravni temelj, na kojemu tužitelj može osnivati svoje pravo na nagradu, sud vidi u posebnoj obvezi tuženika, koja je obveza našla svoj izraz u odnosnoj odluci radničkog savjeta.

Pri ocjeni okolnosti, koje utječu na visinu nagrade, treba uzeti u obzir one, koje predviđa zakon od 1912., (a koje su okolnosti identične s Konvencijom od 1910.), jer kad je radnički savjet odlučio o davanju posebne nagrade za izvanredni rad, treba prepostaviti, da je pri tom imao u vidu, da će se nagrada odrediti prema načelima, koja - s obzirom na narav posla, koji vrši tužitelj - bilo direktno bilo indirektno -, mogu doći do primjene.

Tužiteljev prigovor u pogledu visine nagrade sud je ocijenio kao djelomično opravdan. Kod određivanja njene visine sud je stao na stanovište, da je rad tužitelja kao stručnjaka u spasavanju (salvage master) vrhovni životni rad, za koji se on davno spremao, i za vršenje kojega je bilo potrebno njegovo obilato iskustvo i stručna sprema. Prema tome se, s jedne strane taj rad mora izravnati s umjetničkim ili znanstvenim radom, dok ga s druge strane treba dovesti u sklad sa zaradom službenika

u privredi u kritičnom razdoblju.

Uzevši u obzir ove i sve stvarne relevantne okolnosti, sud je priznao polovicu tužbenog zahtjeva.

B.J.

V I Š I P R I V R E D N I S U D N R H R V A T S K E
Drugostepena presuda od 24.XII.1958.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr. Dušan Arneri i prof. dr. Vladislav Brajković

Spasavanje broda - Tumačenje ugovora o spasavanju

Tužitelj - poduzeće za spasavanje i tegljenje brodova - sklopio je 16.VII.1956.g. s tuženikom ugovor, kojim se obvezao da će tuženiku dati u najam svoju plovnu dizalicu s odgovarajućim remorkerom u svrhu vadjenja iz mora m/j "Stojan", s tim da će najam trajati najviše deset uzastopnih sati. Prema čl.3 ugovora tuženik se obvezao da obavi sve pripremne radove u cilju dizanja, kao što je utvrđjivanje tačnog položaja mjesta gdje potopljeni brod leži, opasivanje čelik čela i sl., i to sve o svom trošku, dok je u čl.4 tužitelj otklonio svaku odgovornost "za bilo kakav neuspjeh" ili štete koje bi mogle nastati na brodu ili teretu, a posebno ne preuzima nikakvu odgovornost za štetne posljedice koje bi mogle nastati usljed pucanja samog broda, ili pucanja ili iskliznuća čelik čela koje postavi tuženik. U čl.5 je nadalje predviđeno: obzirom da m/j "Stojan" neposredno nakon vadjenja ne može ostati u plovnom stanju, to je tužitelj dužan, ukoliko isti za vrijeme najma izvadi, da ga pomoću dizalice donese u uvalu, koja je najbliža mjestu potapljanja, te da ga položi na pličinu na mjesto, koje obzirom na gaz dizalice bude tehnički izvršivo.

U izvršenju ovog ugovora tuženik je potonuli brod zahvatio čeličnim užetima, a tuženik ga je podigao na visinu od 10-12 m. ispod razine mora, te ga je - na taj način - doveo do plitke uvale i položio na dno u dubini od 4 m. Za vrijeme nošenja potonulog broda pomoću dizalice, brod se nije nalazio paralelno uz nju, već kod desnog pramčanog kuta dizalice u kutu od 45 stupanja, te je prije ulaska u uvalu dva puta udario o podvodne grebene. U uvalu je doveden samo ostatak broda i to u potpuno rasutom stanju.